



Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien pesinnän häirintää sekä pesien, munien ja poikasten siirtämistä ja hävittämistä

Hakija

Suomen Bioturva Oy. / Ari Pekka Turunen

Asia

Lupahakemus naurulokkien, kalatiirojen ja kalalokkien pesien, munien ja poikasten siirtämiseen tai hävittämiseen myymälärakennuksen katolta kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi lisälmellä, Pohjois-Savossa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa naurulokkien (*Larus ridibundus*), kalatiirojen (*Sterna hirundo*) ja kalalokkien (*Larus canus*) pesien hävittämiseen lisälmen Tokmannin kattoalueelta. Pesiä on yhteensä noin 70. Tarkkaa määrää ei pystytä laskemaan, sillä osa pesistä sijaitsee aurinkopaneelien seassa. Katolla on suunnilleen yhtä paljon naurulokkeja ja kalatiiroja. Kalalokkeja lentelee alueella, mutta niiden pesinnästä ei ole varmuutta.

Hakija on selvittänyt toimijan kanssa mahdollisuutta kuoriutuneiden poikasten siirtämiseen viereiselle hiekkakentälle. Pesien siirtäminen tiettyyn osaan kattoaluetta tai tietyn osan jättäminen toimenpiteiden ulkopuolelle ei ole hakijan mukaan mahdollista, sillä katolla ei ole sellaisia paikkoja, joissa pesintä ei aiheuttaisi riskejä. Katolla käydään viikoittain huoltotöissä, siellä on kattokaivoja ja valtaosaa katosta peittää aurinkopaneelit.

Aiempana vuonna katolla oli muutamia pesiä, ja pesimäkauden jälkeen hankittiin karkottimia mm. leijoja ja propelleja, mutta ei riittävän paljon suhteessa kattoalueen kokoon. Nyt tarkoituksena on asentaa lisää karkotuslaitteita.

Lupaa haetaan ajalle 5.6.-30.6.2025 kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Kaikissa pesissä on munia 2–3 kpl ja 5.6.2025 katolla oli myös 4 kuoriutunutta poikasta. Kun poikasia alkaa kuoriutumaan enemmän ja ne lähtevät liikkeelle pesästä ja mahdollisesti tippuvat alas, alkaa hyökkäily ihmisiä kohti. Poikaset voivat myös jäädä autojen alle. Huoltomiesten pitää käydä katon kautta konehuoneessa viikoittain, koska siellä on kiinteistön IV- ja kylmätekniikka. Myös aurinkopaneeleita täytyy käydä huoltamassa. Lisäksi katto ja aurinkopaneelit ovat täynnä ulosteita. Kattokaivoja on tukkeutunut ja rakennuksen sivulla olevan puutarhamyymälän tuotteet ovat myös ulosteessa. Lisäksi ulostetta kulkeutuu jalkineissa sisätiloihin.

Määräykset, joita hakemus koskee

Naurulokki, kalatiira ja kalalokki ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi naurulokki on vaarantunut.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen lajien tahallisen häirinnän erityisesti lisääntymisaikana. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitystapojen ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Pesiä koskeva kiello on voimassa lisääntymiskauden ulkopuolella, jos kyse on toistuvasti käytetystä pesästä tai pesäpaikasta. Naurulokki käyttää samoja pesäpaikkoja toistuvasti.

Luonnonsuojelulain 70 §:n kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen pyydystämisen ja tappamisen.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan naurulokkien, kalatiirojen ja kalalokkien pesinnän häirintään, pesien ja munien hävittämiseen sekä poikasten siirtämiseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.7.2025 asti.
- 2 Tällä luvalla saa hävittää kaikki lisalmen Tokmannin katolla olevat naurulokkien, kalatiirojen ja kalalokkien pesät ja munat. Mikäli naurulokit, kalatiirat tai kalalokit rakentavat luvan voimassaoloaikana uusia pesäaihoita, saa nekin hävittää.
- 3 Poikasia ei saa tappaa, vaan ne tulee siirtää viereiselle hiekkakentälle niin, että emot näkevät kuljetuksen ajan poikasensa. Hiekkakentällä tulee tehdä tarvittavat toimenpiteet sen estämiseksi, että poikaset kulkisivat kävelytielle aiheuttaen siellä vaaratilanteita.
- 4 Pesien ja munien hävittämisen ja poikasten siirtämisen jälkeen kattoalueella tulee kehittää pesinnän ennaltaehkäisyä, jotta linnut eivät palaisi samalle alueelle pesimään. Pesinnän estämiseen voi käyttää mm. pressuesteitä, lippusiimoja, lintupiikkejä ja -verkkoja sekä erilaisia pelotteita kuten haukkaleijoja tai tekokäärmeitä.
- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehdojen noudattamista yhdessä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida 31.12.2025 mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/4113/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, kuinka monta pesää ja munaa hävitettiin ja milloin, sekä kuinka monta poikasta siirrettiin ja milloin. Määrät tulee mahdollisuuksien mukaan jaotella lajeittain. Lisäksi tulee raportoida, miten pesinnän ennaltaehkäisyä on luvan myöntämisen jälkeen kehitetty.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Liikerakennuksen katolla pesivät poikasiaan puolustavat linnut aiheuttavat vaaratilanteita työntekijöille, asiakkaille sekä katolla liikkuville huoltotyöntekijöille. Lisäksi lintujen uloste aiheuttaa hygieniariskejä puutarhamyymälässä, ja aurinkopaneelien seassa oleva pesämateriaali on paloturvallisuusriski.

Muuta tyydyttävää ratkaisua kuin pesien ja munien hävittäminen sekä kuoriutuneiden poikasten siirtäminen ei ole osoitettavissa. Kaikille noin 70 pesälle soveltuvaa siirtopaikkaa ei ole löydettävissä ainakaan sellaiselta etäisyydeltä, että emot todennäköisesti hyväksyisivät siirretyt pesät. Viereiselle hiekkakentälle on mahdollista siirtää poikasia, joten lupaa kuoriutuneiden poikasten tappamiseen ei myönnetä.

Hiekkakentällä tulee varmistaa, etteivät poikaset pääse liikkumaan kävelytielle esimerkiksi aidoittamalla aluetta tai käyttämällä lippusiimaa. Jotta ongelma saadaan ratkaistua, koskee lupa myös kalalokkeja, vaikka niiden pesinnästä kattoalueella ei ole varmuutta.

Ehtojen mukaisesti kattoalueella tulee kehittää pesinnän ennaltaehkäisyä ja kokeilla uusia menetelmiä. Mikäli naurulokit, kalatiirat tai kalalokit yrittäisivät siitä huolimatta pesiä katolla uudelleen, saa uudet pesäaihiot hävittää. Tästä syystä lupa on myönnetty hakemuksesta poiketen 31.7.2025 asti voimassa olevana. Jos uusintapesintöjä alkaa, tulee ennaltaehkäisyä edelleen jatkokehittää.

Suorittamalla toimenpiteet mahdollisimman aikaisessa vaiheessa pesintää lisätään todennäköisyyttä sille, että ne linnut, joiden munat eivät ole vielä kuoriutuneet, voivat aloittaa uuden pesinnän muualla. On mahdollista, että naurulokkeja on siirtynyt Tokmannin katolle Olvirannan kivilaiturilta, jossa on poikkeusluvin sallittu pesinnän estäminen ja pesien hävittäminen. Poikkeusluvan VARELY/3114/2025 ehtojen mukaisesti lisälmen kaupungin tulee seurata naurulokkien pesintää aiemmilla pesimäluodoilla Vedenpäänlahdella kahden pesimäkauden ajan ja tarvittaessa selvittää mahdollisuutta pesimäautojen asentamiseen. Luvan mukaisten toimenpiteiden ei arvioida vaarantavan naurulokin suotuisan suojelutason saavuttamista, sillä naurulokkeja pesii lähialueella mm. Keskimmaisella ja Tismiöllä ja lajin pesimätilannetta lisälmella seurataan ja pesimämahdollisuuksia tarvittaessa parannetaan edellä kuvatun mukaisesti. Myöskään kalatiiran tai kalalokin suotuisan suojelutason ei katsota vaarantuvan.

Naurulokin osalta on huomioitava, että laji käyttää toistuvasti samaa pesäpaikkaa, ja pesäpaikan hävittäminen on kielletty myös pesimäkauden ulkopuolella. Myös naurulokin pesinnän estäminen tunnetulla pesäpaikalla edellyttää poikkeuslupaa, jonka yhtenä edellytyksenä on selvittää muun tyydyttävän ratkaisun mahdollisuus.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Naurulokkien, kalatiirujen ja mahdollisesti kalalokkien pesintä on tällä hetkellä käynnissä ja luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen ja pesivien lintujen aiheuttamien turvallisuusriskien vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi
Pohjois-Savon ELY-keskus kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi
Itä-Suomen poliisilaitos kirjaamo.ita-suomi@poliisi.fi
Iisalmi kirjaamo@iisalmi.fi
SLL Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri pohjois-savo@sll.fi
Tapiola Pohjois-Savo-Kainuu ry. info@tapiolary.com
Lintuyhdistys Kuikka ry. hallitus@lintuyhdistyskuikka.net

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/4113/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/4113/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 06.06.2025 11:43

Ratkaisija Aalto Tapio 06.06.2025 11:44